

ସ୍ବପ୍ନ

● ବୀଶାପାଣି ମହାନ୍ତି

ଲେଖକ ପରିଚୟ :

ବୀଶାପାଣି ମହାନ୍ତି (୧୯୩୭) ସାଂପ୍ରତିକ ଓଡ଼ିଆ ଗଜ୍ଜସାହିତ୍ୟର ଜଣେ ସୁପରିଚିତ ସାରସ୍ଵତ ଶିଳ୍ପୀ । ସେହି, ପ୍ରେମ, ସୃତି, ବିଶ୍ଵାସକୁ ନେଇ ବଞ୍ଚିଥିବା ନାରୀ ମନର ସେ ଜଣେ ବିଶ୍ଵାସ ରୂପକାର । ତାଙ୍କର ବିପୁଳ ସୃଜନ ମଧ୍ୟରେ ‘ନବତରଂଗ’, ‘ତରିନୀର ଦୃଷ୍ଟା’, ‘ମଧ୍ୟାହ୍ନର ଦୃଶ୍ୟାନ୍ତର’, ‘ଆରୋହଣ’, ‘ଅଶ୍ଵାନଳ’, ‘କଷ୍ଟୁରାମୃଗ’ ଓ ‘ସବୁଜ ଅରଣ୍ୟ’, ‘ପାଗଦେଇ’ ଆଦି ବିଶେଷ ଜନପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛି । ଗଜ୍ଜରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନବଦ୍ୟ ଅବଦାନପାଇଁ ସେ କେନ୍ତେ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ଓ ସାହିତ୍ୟଭାରତୀ ସମ୍ମାନ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଗଜ୍ଜଟି ଲେଖକଙ୍କ ‘ଲକ୍ଷ୍ମୀରତ୍ନ’ ଗଜ୍ଜ ସଂକଳନରୁ ସଂଗ୍ରହିତ ।

ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ନିପାତ୍ତି ମାତୃହୃଦୟର ଚିତ୍ରଣ ଏବଂ ଏକ ସରଳ ଶିଶୁର ନିଷ୍ପତ୍ତ ଅଭିଳାଷ ‘ସ୍ବପ୍ନ’ ଗଜ୍ଜଟିକୁ ଏକ ସାର୍ଥକ ସୃଷ୍ଟିରେ ପରିଣତ କରିଛି ।

ସୁଭଦ୍ରା ଯେତେ ବୁଝେଇଲେ ବି ଚୋକାଟା ବୁଝିବାକୁ ନାରାଜ । ତୁହାଇ ତୁହାଇ ସେଇ କଥା ପଚାରୁଛି - ମା ! କହମ । କ’ଣ ସବୁ ଆମର ହେବ ପରା ତୁ କହିଥିଲୁ ? “ଚୋପାଟା ହେବ । ଜଳିଅଥା ତ ଖାଇଲୁ - ଦେ ଏଣିକି ଶୋଇପଡ଼ି ।” ନାହିଁ...ତୁ କହ । ସେ ସଭାରେ ବାବୁ ଯାହା ଯାହା କହିଲେ ତୁ କହ । ପିଲାମାନେ କ’ଣ ରଜା ହେବେ ମା ? ଅଜ୍ଞର କଣ୍ଠରେ ଅହେତୁକୀ ଆଗ୍ରହ । “ରାଜା ? ହଲରେ ରଜା ହେବ କିଏ ? ସେ କଥା ନାହିଁ ଯେ ସଭାରେ କଥା ପଡ଼ିଥିଲା ପିଲାଏ କେମିତି ଭଲ ମଣିଷ ହେବେ, ସୁମ୍ମ ରହିବେ, ଭଲ ପାଠ ପଡ଼ିବେ । ତତେ ରାଜା ହେବା କଥା କହିଲା କିଏ ?”

ଅଜୟ ଉଭର ଦେଲା-

“ବିଦୁ ଦିଦି କହୁଥୁଲେ ଏ ବର୍ଷ କୁଆଡ଼େ ପିଲାଙ୍କର ରାଜା ହେବା ବର୍ଷ ।” ହସି ପକେଇଲା ସୁଭଦ୍ରା । ବିଦୁଟା ସେମିତି ମନଭୁଲାଣିଆ କଥା କହେ । ଖବରକାଗଜରେ ଯାହା ପଡ଼େ ତାକୁ ବନେଇ ଚାନ୍ଦେ କହେ । ଗଲାବର୍ଷ ସେମିତି କହୁଥୁଲା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କର ରାଣୀ ହେବା ବର୍ଷ ଆସିଛି । ସୁଭଦ୍ରା ଆଉ କିଛି ନ କହି ଛିଶ୍ଵାଜାମାଟା ରଫୁ କରିବାରେ ମନ ଦେଲା । ଅଜ୍ଞ ଏଥର ଅଳି କଲାପରି କହିଲା - ମା ! ମୋ ନାଁଟା ତୁ ସେଇ ସ୍ତୁଲରେ ଲେଖେଇ ଦେ’ ଯେଉଁଠି

ଅରୁଣବାବୁଙ୍କ ପୁଅ ପଡ଼ୁଛି । ସୁଭଦ୍ରା କଣେଇ କରି ପୁଅ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ଉତ୍ତର ନ ଦେବା ଉଚିତ ମନେକଲା । ଅଜୁ ତ ବୁଝିବନି ଲଂରାଜୀ ସ୍କୁଲରେ ପଡ଼େଇବାକୁ ତା ମା'ର ସାମର୍ଥ୍ୟ ନାହିଁ । ଏଇ ସାଧାରଣ ସ୍କୁଲର ବହି ଖାତା ଯୋଗେଇବା ପାଇଁ ସେ ଯେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରୁଛି ସେହି ଏକା ଜାଣେ । ଅଜୁ ତ ଜାଣେ ନାହିଁ ତା'ର ବାପା ଦୁଇବର୍ଷ ହେଲା ଗୋଟିଏ ପଇସା ଘରକୁ ପଠାଉ ନାହିଁ । ଏମିତିକି ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ବି ଦେଉ ନାହିଁ । କିଏ କେତେ ରକମ କଥା କହୁଛନ୍ତି.... କ'ଣ ଲାଭ ଅଛି ସେଥିରେ ତା'ର ? ମାତ୍ର ବାପାର ଏଇ କରଇଥା ଦେଇ ରହିବା କଥାଟା ସେ ଅଜୁକୁ କହିପାରିନି, ଜୀବ ଥିବାଯାଏ କହି ବି ପାରିବ ନାହିଁ । ବାପା କାହିଁକି ଘରକୁ ଆସୁନି ବୋଲି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ସୁଭଦ୍ରା କହେ ଏ ବେଳେ ବାପା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଯାଏ ଘରକୁ ଆସିପାରିବନି, ବହୁତ କାମ, ଥରେ ଯଦି ଅମାନିଆ ହୋଇ ଚାଲି ଆସେନା ତା'ହେଲେ ଚାକିରି ଚାଲିଯିବ । ମନକୁମନ ହିସାବ କରି ଆଙ୍ଗୁଠି ଆଗରେ କହେ ଯେ ଅଜୁ ମାଇନର ପାସ କଲେ ବାପା ଘରକୁ ଆସିବ । ସୁଭଦ୍ରାର ଚିନ୍ତାରେ ବ୍ୟାଘାତ ଜନ୍ମାଇ ଅଜୁ କହିଲା - ତୁ ବାପକୁ ଲେଖିଦେ, ମୋ ପାଇଁ ଡ୍ରେସ କରି ପଠାଇବେ । ରଙ୍ଗ ପେନସିଲ ପଠାଇବେ । ମୁଁ ସେଇ ଅରୁଣବାବୁଙ୍କ ପୁଅ ସ୍କୁଲରେ ପଡ଼ିବି ମା ! ଭାରି ଭାରି କଣୁରେ ସୁଭଦ୍ରା କହିଲା - “ତୁ ଏଇଲେ ଆଖି ବୁଝି ଶୋଇପଡ଼ିକି ସୁନା ! କାଲି ସକାଳେ ସେ କଥା ତୋ ବାପକୁ ଲେଖି ଦେବି । ଲଣ୍ଠନର ତେଲ ସରିଆସିଲାଣି । ମୁଁ ଟିକେ ତେଲ ପକାଇ ଆଶେ ।”

ତେଲ ପକର ପକର ସୁଭଦ୍ରା ଆପଣାଛାଏଁ କଲୁଁ କଲୁଁ କରି କାନି ଉଠିଲା । ଛୁଆଟା କିଛି ବୁଝୁ ନାହିଁ, ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖୁଛି, ମିଛ କହି ତାକୁ ଭୁଲାଉଥିବାର ଅନିଛାକୃତ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସୁଭଦ୍ରାର ଛାତି ଭିତରଟା କୋରି ନେଇଯାଉଛି । ଲଣ୍ଠନର କାଟ ସଫା କରି ବଢ଼ି ଚେକି ସେ ଯେତେବେଳେ ଆସି ଅଜୁର ବିଛଣା ପାଖରେ ବସିଲା, ସେତେବେଳକୁ ମୁହଁରେ ଏକ ସୁଖ ସ୍ଵପ୍ନର ଆଭା ଫୁଗାଇ ଅଜୁ ଗଭୀର ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଅଜୁର ହାତୁଆ ଦେହହାତକୁ ଚାହିଁ, ମଇଳା ପ୍ୟାଣ୍କୁ ଚାହିଁ ସୁଭଦ୍ରା ଏକ ଦୀର୍ଘଶାସ ଛାଡ଼ିଲା । ସଭାରେ ପିଲାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଶୁଣି ଅଜୁ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖୁଛି । ହେଲେ ସୁଭଦ୍ରା କରିବ କ'ଣ ? ତା'ର ସେଇ ସ୍ଵପ୍ନକୁ ସାର୍ଥକ କରିବାପାଇଁ ଶକ୍ତି କାହିଁ ?

ସକାଳ ହେଲେ ପାଞ୍ଜଣଙ୍କ ଘରେ ସୁଭଦ୍ରା ବାସନ ମାଜି ଯାଏ । କୋଉଦିନ ଜଳଖିଆ କିଏ ଦେଲେ କାନିରେ ବାନ୍ଧି ଆଶେ ଅଜୁପାଇଁ । ସକାଳୁ ଛୁଆଟା ପଖାଳ ପାଣି ପିଇ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଇଥାଏ ଯେ ଘରକୁ ଫେରିବା ବେଳକୁ ପିଠି ଯାଇ ଅଣ୍ଣାରେ ଲାଗିଥାଏ । କେମିତି ସେ ଖାଇ ଦେବ ? ଦିନ ଦି'ପହରେ ଭାତ ଗଣ୍ଠାଏ ରୁଲିରେ ବସେଇ ପୁଅକୁ ଅନେଇ ବସେ । ପୁଅ ଫେରିଲେ ମା ପୁଅ ଖାଇ ଗଢ଼ିପଡ଼ନ୍ତି ଦଣ୍ଡେ । ତା'ପରେ ପୁଅ ଯାଏ ଖେଳିବାକୁ, ମା ଯାଏ ବାସନ ମାଜି, ଘର ଖରକି, ନ ହେଲେ କଦଳୀ କି କାରିଜିଲେମ୍ବ ବିକି । ସଞ୍ଚବେଳେ ପୁଅ ପଡ଼ୁଥାଏ, ମା ଶୁଣୁଥାଏ । କୋଉଦିନ ଅଜୁ କିଛି କହେନା- ହେଲେ ଆଜି କି ସଭା ହେଲା କେଜାଣି ସାଇରେ ସବୁ ପିଲାଙ୍କୁ ଘରୁ ଆସି କୋଡ଼େଇ କାଖେଇ ନେଇଗଲେ, ପୁଢ଼ାଏ ଜଳଖିଆ ଧରେଇ ଦେଇ କେତେ କ'ଣ ଅଜବ କଥା କହିଗଲେ ତାଙ୍କରିମାନଙ୍କୁ ନେଇ । ହେଲେ ସେ କ'ଣ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ ? ହାଇ ମାରିଲା ସୁଭଦ୍ରା । ଆଖି ଆଉ ଛୁଅ ମୁନରେ ରହୁନି । ଲଣ୍ଠନ ଲିଭାଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ସେ ଅଜୁ ପାଖରେ । ଦୁଃଖ ତ କିଛି ନୂଆ ନୁହେଁ - ଦେହସୁହା ହୋଇଗଲା ପରେ ରୁଚିନ୍ ପରି ସବୁ କଥା ଦୁଃଖସୁଖ ବେଳ ଦେଖି ଅନୁଭବ କରିଛୁଏ । ଶେଷକୁ ନିଦ - ସବୁ ଚିନ୍ତାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ ଆଏ ବୋଧହୁଏ ।

କେତେବେଳେ ଗୋଟାଏ କରମାଡ଼ି ଶୋଇ ଯାଇଥିଲା କେଜାଣି, ଝାଲରେ ଭିଜି ଦେହ ପୋଡ଼ି ଉଠିବାରୁ ସେ କର ଲେଉଚାଇ ଅଜ୍ଞୁକୁ କୋଳକୁ ଗାଣି ଆଣିବାକୁ ଯାଇ ଜାଣିଲା ବିଛଣା ଶୂନ୍ୟ । ଚମକି ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖିଲା ସୁଭଦ୍ରା, ଲଣ୍ଠନ ଜଳାଇ ଅଜ୍ଞୁ ତା'ର ବହିବସ୍ତାନି ଖୋଲି ପଡୁଛି । ରାତି ବୋଧହୁଏ ପାହି ଆସିଲାଣି କି କ'ଣ ? ମଲାଜହ୍ନ୍ତରୁ ଛିଟିକାଏ ପଡ଼ିଛି ଫରକା ଦେଇ ଘର ଚଟାଣରେ । ସୁଭଦ୍ରା ପୁଣି ଆଖି ବୁଝି ଦେଲା ... ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଦ ଲାଗିଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ହଠାତ୍ ଗୁଣୁଗୁଣୁ କଥାର ସ୍ଵରରେ ସେ ଆଖି ମୋଳି ଚାହିଁଲା । ଲଣ୍ଠନକୁ କମାଇ ନିଷ୍ଠତ କରି କାନ୍ଦୁ କଡ଼କୁ ଘୁଞ୍ଚ ପାଇ ଅଜ୍ଞୁ ଆଶୁ ମାଡ଼ି ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି... ଆଖିରୁ ତା'ର ଲୁହ ବୋହିଯାଉଛି ଗାଲ ଉପର ଦେଇ । କେମିତି ଯେପରି ଚମକି ପଡ଼ିଲା ନିଦ ଭିତରେ ସୁଭଦ୍ରା । ଅଜ୍ଞୁ ! ତା'ର ଦଶବର୍ଷ ବୟସ ପୂରି ନ ଥିବା ପୁଅ ରାତି ଅଧରେ ଉଠିପଡ଼ି ଛିଶରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି । ଛିଶର ପୁଣି କିଏ ନା, ବାଲିଯାତ୍ରାରୁ କିଶିଥିବା ମାଟିକଣ୍ଠେଇ ହରପାର୍ବତୀ, ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଓ ଗଣେଶ, ସରସ୍ଵତୀ: କିନ୍ତୁ.... କାନ୍ଦୁଛି କାହିଁକି ଅଜ୍ଞୁ । ହତବାକ୍ ବିସ୍ମୟରେ ବିଛଣାରୁ ଉଠିପଡ଼ି ସୁଭଦ୍ରା ବିରକ୍ତରେ ପାଟି କରି ଉଠୁଅଠୁ ଅଟକିଗଲା ଅଜ୍ଞୁର କରୁଣ କଣ୍ଠର ଶବରେ । କାତର କଣ୍ଠରେ ଅଜ୍ଞୁ କହୁଛି -

“ଛିଶରମାନେ ! ପ୍ରତିଦିନ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ତାକୁଛି କେହି ଶୁଣୁନ କାହିଁକି ? ତୁମେ ଯଦି ମାଟି, ପଥର ନୁହଁ, ତା'ହେଲେ ଜବାବ ଦେଉନ କାହିଁକି ? ତୁମେ କିଛି ନ କଲେ ନାହିଁ ଠାକୁର, ଖାଲି ମୋ ମା'କୁ କହିଦିଅ ମୁଁ ବଡ଼ମଣିଷ ହେବି । ଯେତେ କଷ୍ଟ, ଯେତେ ଅସୁବିଧା ଆସୁ ପଛକେ ମୁଁ ଅଟକି ଯିବିନି । ପାଠ ପଡ଼ିବି, ନାଁ କରିବି । ମୋ ପାଇଁ ମୋ ମା' ଯେମିତି ଆଉ ଲୁଚେଇ ଲୁଚେଇ ନ କାନ୍ଦେ । ମୋ ମା'କୁ କହିଦିଅ, ମୋ ବାପା ଫେରିବନି ଆଉ । ମୋର କିଛି ସେଥିପାଇଁ ମନ କଷ୍ଟ ନାହିଁ । ବାପା ନ ଥିଲେ କ'ଣ ସତରେ ମୁଁ ମଣିଷ ହୋଇପାରିବିନି ? ହେବି, ମୁଁ ତୁମକୁ କଥା ଦେଉଛି ଠାକୁର, ବଡ଼ ମଣିଷ ନିଶ୍ଚୟ ହେବି । ଆଛା ହରପାର୍ବତୀ ! ତୁମେ ଦିହେଁ ପରା ରାତି ଅନ୍ଧାରରେ ଉଡ଼ି ବୁଲୁଥାଅ । ତୁମ ଆଖିରେ କ'ଣ ପଢ଼ୁ ନାହିଁ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ କାହିଁକି କଷ୍ଟ ଦେଉଛ କହିଲ ? ହଉ, ଯାହା ଆଜିଯାଏ କଲ ଭାବ ନାହିଁ ଯେ ଭଲ କରିଛ । ଏଣିକି ଆମ ବିଦୁଆପା ସଭାରେ ଯାହା କହିଛି - ସବୁ ପିଲା ସମାନ ହେବେ, ସମାନ ସୁବିଧା ପାଇବେ ସେଇ କଥାଟି ତା'ର ସତ କରିଦିଅ ପ୍ରଭୁ । ବିଦୁଆପାକୁ ବୋଉ ଯେମିତି ମିଛେଇ ବୋଲି ଆଉ ନ କୁହେ । କରିବ ମା ? ତୁମେ କିନ୍ତୁ ଯାହା କୁହ ଛିଶର, ତୁମେ ସବୁ କଥା ଭୁଲିଯାଅ । ପ୍ରତିଦିନ ମୁଁ ତୁମକୁ କେତେ ଏସବୁ ମନେ ପକେଇବି ଯେ । ଆଶ ! ବଡ଼ କାରୁଛି ଠାକୁର । କିଛି ଖରାପ ଭାବିବନି ମନେ । ମୁଁ ଚେକା ପକେଇ ବସୁଛି - କେତେ ସମୟ ମୁଁ ଆଶେଇ ପାରିବି କୁହନା ? ଦେଖ, ଲଣ୍ଠନରେ ତେଲ ବି ସରି ଆସିଲାଣି । ଆମ ଘରେ ଏତେ କମ ପଇସା ଯେ ଆମେ ରାତିରେ କିରାସିନି ଜାଳିବାକୁ ପାଇପାରୁନ୍ତୁ ମୋ ମା' ଏ କଥା ଜାଣିଲେ ତୁମ ଉପରେ ରାଗିବ ଆଉ ମତେ ମାରି ପକେଇବ । ମା' ତୁମ ଉପରେ ଆଜିକାଲି ରାଗିଯାଉଛି ବୋଲି ତୁମେ ତା' ଉପରେ ରାଗିଯିବନି ଆଉ ? ସେ ସେମିତି ମିଛରେ ତୁମ ଉପରେ ରାଗେ ମ । ମା ତୁମକୁ ପେଟ ଭିତରେ ବହୁତ ଭଲ ପାଏ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିବ ଶିବ ! ମୁଁ ତୁମକୁ ଏ କଥା କହିଛି ବୋଲି ମୋ ମା'କୁ ମୋଟେ କହିବନିଟି ? ସେ କହିଛି ଘର କଥା ଆଦୋ ବାହାରେ କହିବନି । ମୁଁ ଯେମିତି ତା କଥା ମାନିଛି ତୁମେ ସେମିତି ମୋ କଥା ମାନିବ । ନ ହେଲେ ମୁଁ ତୁମକୁ ନଳରେ ନେଇ ଫୋପାଡ଼ି ଦେବି.... ସତ କହୁଛି... ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୋଟରୁ ଉଚେନା... ।”

ହଠାତ୍ ଏତିକିବେଳେ ରାଷ୍ଟ୍ରା ଉପରେ ପଞ୍ଚାଏ କୁକୁର ଏକ ସଙ୍ଗରେ କଳିକଳା ପରି ତୋ' ତୋ' କରି ଭୁକି ଉଠିଲେ ରାତିର ନିଷ୍ଠବ୍ଧତା ଭଙ୍ଗକରି । ଆଉ ସେଇ ଭୟାନକ ଶବରେ ଚମକି ପଡ଼ି ଗୋଟା ଗୋଟା ଛଣ୍ଡରଙ୍କୁ ଖପଖାପ ତେଜ୍ଜ୍ଞ 'ମା' ଲୋ' ବୋଲି ଚିକାର କରି ଅଜ୍ଞୁ ବିହଣାରେ ଆସି ଲୋଟି ପଡ଼ିଲା । ତା'ର ଦୁର୍ବଳ ହାତୁଆ ହାତ ମା'ର ଛାତି ଉପରେ ବେଢ଼େଇ ହୋଇଗଲା କିଛି ଶବ ନ କରି । ଗଭୀର ନିଦ୍ରାର ଛଳନା କରି କଢ଼ ଲେଉଟାଇ ପୁଅର ହାତୁଆ ପିଠିକୁ କୋଳେଇ ନେଲା ସୁଭଦ୍ରା । ଥର ଥର କମ୍ପୁଛି ଅଜ୍ଞୁର ଦେହ ଭୟରେ । ଦଶବର୍ଷର ପିଲା ଛଣ୍ଡରଙ୍କୁ ଲୁଚେଇ ଡାକୁଛି ମା' ଭୟରେ, ଅଥଚ କୁକୁର ଭୁକାକୁ ତା'ର ଜୀବନ ଭୟ !

ସୁଭଦ୍ରା ସନ୍ତର୍ପଣରେ ନିଜ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ବିଫଳ ହେଲା । ଥାଉ - ଯେତେ ଲୁହ ବୋହିବ ବୋହୁ । ଅଜ୍ଞୁବାପା ଘର ଛାଡ଼ି ଗଲା ଦିନୁ ପଥର ଆଖି ଏବେ ପ୍ରଥମ ଥରପାଇଁ ଓଦା ହୋଇଛି ଯେ, ଏ ଲୁହ ସେ ପୋଛିବ ନାହିଁ । କିଏ ଜାଣେ ଖୁସିରେ ଲୁହ ଝରିବାକୁ ତାକୁ ଆଉ ସୁବିଧା ମିଳିବ କି ନାହିଁ ।

ଖାପସା ଆଲୁଆରେ ମାଟିର ଠାକୁରମାନେ ସୁଭଦ୍ରା ସାମ୍ବାରେ ଜୀବନ୍ୟାସ ପାଇ ଆନନ୍ଦରେ ନାରୁଥିଲେ ଯେମିତି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରତି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୪୦ଟି ଶବ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।

୧. ସଭାରେ ବିଦୁଦିଦି କେଉଁ ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ ?
୨. ସଭାରେ ହୋଇଥିବା ଆଲୋଚନା ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଶୁଣିବାପାଇଁ ଅଜ୍ଞୁ ଜିଦ୍ କରୁଥିଲା କାହିଁକି ?
୩. ସୁଭଦ୍ରା ଅଜ୍ଞୁ ଲଂରାଜୀ ସ୍କୁଲରେ ପଡ଼ାଇ ପାରୁ ନ ଥିଲେ କାହିଁକି ?
୪. ଅଜ୍ଞୁର ବାପାଙ୍କ ବିଷୟରେ ସୁଭଦ୍ରା ଅଜ୍ଞୁ କ'ଣ କହୁଥିଲେ ?
୫. କେଉଁ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଯୋଗୁଁ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କ ଛାତି ଭିତରଟା କୋରି ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ?
୬. ସୁଭଦ୍ରା କିପରି ଭାବରେ ନିଜର ଗୁରୁରାଣ ମେଣ୍ଟାଉଥିଲେ ?
୭. ପୁଅ ସ୍କୁଲରୁ ଫେରିବା ଆଗରୁ ସୁଭଦ୍ରା ଖାଇପାରୁ ନ ଥିଲେ କାହିଁକି ?
୮. ରାତିରେ ମା' ପାଖରୁ ଉଠିଯାଇ ଅଜ୍ଞୁ କ'ଣ କରୁଥିଲା ?
୯. ପୁଅକୁ ଦେଖି ସୁଭଦ୍ରା ଚମକି ପଡ଼ିଲେ କାହିଁକି ?
୧୦. ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ଅଜ୍ଞୁ କ'ଣ କ'ଣ କହୁଥିଲା ?
୧୧. ଅଜ୍ଞୁ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରର ପିଲା ଥିଲା ବୋଲି କିପରି ଜଣାପଡ଼ୁଛି ?
୧୨. ଠାକୁର ପିଲାମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଜ୍ଞୁ କହିଛି କାହିଁକି ?
୧୩. କେଉଁ କଥା ଜାଣିଲେ ମା' ରାଗି ମାରି ପକେଇବ ବୋଲି ଅଜ୍ଞୁ କହିଛି ?

୧୪. ‘ନ ହେଲେ ମୁଁ ତୁମକୁ ନଇରେ ନେଇ ଫୋପାଡ଼ିଦେବି’ – ଠାକୁରଙ୍କ ଆଗରେ ଅଜ୍ଞ ଏପରି କହିବାର କାରଣ କ’ଣ ?

୧୫. କେଉଁ କାରଣରୁ ଅଜ୍ଞ ଦେହ ଭୟରେ ଥରିଉଠିଲା ?

୧୬. ଗଞ୍ଚି ପଡ଼ି ଅଜ୍ଞ ବିଶ୍ୟରେ ତୁମର କି ଧାରଣା ହେଉଛି ?

୧୭. ତୁମେ ଯଦି ଅଜ୍ଞ ସ୍ଥାନରେ ଥାଆନ୍ତ, ତେବେ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଗରେ ଯାହା କହିଥାନ୍ତ ଲେଖ ।

ତୁମପାଇଁ କାମ :

୧୮. ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପିଲାର ମନକଥା ଏ ଗପରେ କିପରି ଫୁଟିଉଠିଲି ସେ ସଂପର୍କରେ ସହପାଠମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା ସଭା ଆୟୋଜନ କର ।

୧୯. ବୀଣାପାଣି ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଆଉ କେତୋଟି ଗଞ୍ଚ ସଂଗ୍ରହ କରି ପଡ଼ ।

